

QUÈ CAL SABER?

ABREVIATURES LLATINES (I)¹

Quan llegim articles científics en **anglès** sovint hi trobem **abreviatures d'expressions llatines**. L'**anglès** ha conservat un conjunt d'**abreviatures** de sintagmes llatins que apareixen freqüentment en els textos cultes d'aquesta llengua. Aquestes **abreviatures llatines** no s'han de llegir lletra per lletra, sinó que s'han de llegir com si estiguessin desenvolupades.

- L'**abreviatura** «*i. e.*» correspon a la locució adverbial *id est*, que significa 'és a dir', i s'utilitza per a introduir explicacions o aclariments de conceptes. En català, podem fer servir la mateixa abreviatura («*i. e.*»), per bé que no és gaire habitual.
- L'**abreviatura** «*e. g.*» correspon a la locució adverbial *exempli gratia*, que significa 'per exemple'. Les abreviatures catalanes corresponent són «p. ex.» i «p. e.».
- Per a referir-nos als anys abans o després de Crist, podem fer servir les abreviatures llatines «*a. C.*» (*ante Christum*) i «*p. C.*» (*post Christum*), que es corresponen amb les **abreviacions** catalanes «a. de C.» i «aC» ('abans de Crist') i «d. de C.» i «dC» ('després de Crist'), respectivament; en anglès, es fa servir l'abreviatura anglesa «*b. C.*» (*before Christ*) i l'abreviatura llatina «*a. D.*» (*anno Domini*, que significa 'l'any del Senyor' o 'en l'any del Senyor'). En català, podem fer servir aquesta segona abreviatura («*a. D.*»), però és poc habitual.
- També cal esmentar la coneguda expressió abreujada «*et al.*», que correspon a *et alii* ('i altres' o 'i d'altres'), emprada per a indicar que ometem un o més noms en una llista per comoditat o per no fer feixuga la lectura.² En català, fem servir la mateixa abreviatura («*et al.*»).
- En els països anglosaxons, per a expressar les **hores** de manera formal es pren com a punt de referència les dotze del migdia: si es tracta d'una hora anterior al migdia, va acompanyada de l'abreviatura «*a. m.*», de *ante meridiem* ('abans del migdia'), i, si és posterior, «*p. m.*», de *post meridiem* ('després del migdia'). En català, si volem emprar aquesta notació, podem representar les hores amb les abreviatures llatines («*a. m.*» i «*p. m.*», respectivament) o amb els **símbols** («am» i «pm», respectivament). A més, en la nostra llengua, aquest sistema de dues franges de dotze hores es fa servir en els usos informals, però en els horaris relatius als actes i als mitjans de transport normalment es fa servir el **sistema horari internacional** de vint-i-quatre hores

1. Vegeu la continuació d'aquest tema en el núm. 191 de QUÈ CAL SABER?

2. Aquesta «abreviatura» no ho és ben bé, ja que es tracta d'una expressió només parcialment abreujada; però, convencionalment, tothom accepta d'incloure-la en aquest subconjunt de les **abreviacions**.